

2020/2216(INI)

30.3.2021

OPINIA

Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia

dla Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów

w sprawie kształtowania cyfrowej przyszłości Europy: usunięcie barier
w funkcjonowaniu jednolitego rynku cyfrowego i lepsze wykorzystywanie AI
z korzyścią dla europejskich konsumentów
(2020/2216(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Maria da Graça Carvalho

WSKAZÓWKI

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia zwraca się do Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

- A. mając na uwadze, że wykorzystanie pełnego potencjału umiejętności cyfrowych kobiet może znacząco przyczynić się do pobudzenia gospodarki europejskiej, zwłaszcza że w Europie istnieje około 1 mln wolnych miejsc pracy dla specjalistów z dziedziny technologii cyfrowych, że 70 % przedsiębiorstw opóźnia inwestycje, ponieważ nie są w stanie znaleźć pracowników z odpowiednimi umiejętnościami cyfrowymi¹ i że w niektórych kategoriach zawodowych ponad 90 % stanowisk wymaga określonych umiejętności cyfrowych²;
1. przypomina, że kobiety są niedostatecznie reprezentowane w sektorze technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) oraz że w dziedzinie technologii cyfrowych istnieje przepaść cyfrowa między kobietami i mężczyznami, co stawia kobiety w niekorzystnej sytuacji; przypomina ponadto, że kobiety stanowią 36 % absolwentów studiów na kierunkach nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki, 30 % siły roboczej w dziedzinie technologii (STEM), w tym 22 % w dziedzinie sztucznej inteligencji, oraz 17 %³ specjalistów w dziedzinie ICT w Europie; że przewidywany bodziec dla gospodarki UE wyniesie 16 mld EUR⁴ rocznie, jeżeli absolwentki kierunków technologii nie będą natykać się na przeszkody w kontynuowaniu kariery zawodowej w sektorze cyfrowym na takim samym poziomie jak mężczyźni; że dzięki stawieniu czoła stereotypom płciowym, które mają duży wpływ na wybór kierunków studiów i kariery zawodowej, uprzedzeniom płciowym w sektorze sztucznej inteligencji oraz jego produktów (co przejawia się w projektowaniu, wprowadzaniu na rynek i wykorzystywaniu systemów AI), sprzyjanie równowadze płci na jednolitym rynku cyfrowym przyczyni się do zasypania przepaści cyfrowej między mężczyznami i kobietami;
 2. zwraca uwagę na fakt, że 30 % przedsiębiorców w UE to kobiety, lecz otrzymują one jedynie 2 % dostępnego finansowania pozabankowego⁵, co utrudnia im udział w gospodarce cyfrowej;
 3. przypomina, że sektor ICT jest sektorem o najwyższym odsetku gremiów zarządczych składających się wyłącznie z mężczyzn, i z zadowoleniem przyjmuje wyrażony przez Komisję zamiar zachęcania do przyjęcia wniosku dotyczącego dyrektywy w sprawie poprawy równowagi płci wśród dyrektorów niewykonawczych spółek, których akcje są notowane na giełdzie (dyrektywy w sprawie kobiet w zarządach);

¹ Sprawozdanie Komisji z dnia 17 czerwca 2020 r. w sprawie skutków zmian demograficznych (COM(2020)0241).

² Komunikat Komisji z dnia 1 lipca 2020 r. pt. „Europejski program na rzecz umiejętności służący zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności” (COM(2020)0274).

³ Komunikat Komisji z dnia 5 marca 2020 r. pt. „Unia równości: strategia na rzecz równości płci na lata 2020–2025” (COM(2020)0152).

⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/women-digital-0>

⁵ Fackelmann, S., i de Concini, A., *Funding women entrepreneurs: How to empower growth*, Innovation Finance Advisory na zlecenie Komisji Europejskiej i Europejskiego Banku Inwestycyjnego, 29 czerwca 2020 r.

4. podkreśla, że z badania Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej na temat przemocy wobec kobiet wynika, że w placówkach edukacyjnych STEM, w tym w szkołach, na uczelniach i w miejscach pracy, odnotowuje się częste przypadki molestowania seksualnego, co dodatkowo wyklucza kobiety z tego sektora;
5. podkreśla, że równouprawnienie płci jest podstawową zasadą Unii Europejskiej i powinno znajdować odzwierciedlenie we wszystkich politykach UE; wzywa do uznania zgodnie z celami równouprawnienia płci podstawowej roli kobiet w realizacji celów europejskiej strategii cyfrowej; przypomina, że udział kobiet w gospodarce cyfrowej ma kluczowe znaczenie dla ukształtowania prosperującego społeczeństwa cyfrowego i dla pobudzenia cyfrowego rynku wewnętrznego UE; podkreśla, jak ważne jest zadbanie o uwzględnianie aspektu płci i opracowanie wskaźników w ramach edukacji cyfrowej na wszystkich szczeblach, w ramach strategii jednolitego rynku cyfrowego i w ramach sektora sztucznej inteligencji, a także przy informowaniu kobiet o szkoleniach i stanowiskach związanych z gospodarką cyfrową oraz o oferowanych przez nie możliwościach;
6. wzywa Komisję do dalszego zajmowania się problemem różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn poprzez wielopoziomowe podejście w sektorze ICT oraz do opracowania strategii na rzecz pełnej oceny przyczyn i czynników takich zjawisk jak stereotypy płciowe, dyskryminacja lub tworzenie odpowiedniego środowiska pracy i uczenia się, do zwiększenia udziału kobiet w sektorach nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki oraz sztucznej inteligencji, a także do popierania działań na wszystkich poziomach edukacji i zatrudnienia w sektorze cyfrowym, w szczególności poprzez ustanowienie programów mentoringu promujących od najmłodszych lat kobiece wzorce, poprzez wspieranie dostępu kobiet, a szczególnie starszych kobiet, do uczenia się przez całe życie, szkoleń i programów służących rozwojowi ich umiejętności cyfrowych, poprzez ułatwianie dostępu do usług i finansowania badań, udogodnień i pracy zdalnej, zwłaszcza na niektórych obszarach wiejskich, gdzie pandemia COVID-19 uwypukliła brak dostępu do internetu, technologii cyfrowych i infrastruktury; wzywa do rozpatrywania AI przy opracowywaniu polityki i prawodawstwa z perspektywy płci oraz, w razie potrzeby, do dostosowania obecnego prawodawstwa, w tym programów UE;
7. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia możliwości finansowania dla przedsiębiorczyń, tak by miały one równe szanse w konkuroowaniu na jednolitym rynku cyfrowym, oraz do opracowania polityki uwalniającej i wspierającej potencjał przedsiębiorczy kobiet i do dalszej rozbudowy Europejskiej Sieci Aniołów Przedsiębiorczości oraz Europejskiej Sieci Mentorów dla Przedsiębiorczyń; wzywa Komisję do zadbania o pełne wdrożenie ministerialnej deklaracji zobowiązań w sprawie kobiet w środowisku cyfrowym;
8. wzywa Komisję do wspierania państw członkowskich w podejmowaniu niezbędnych działań, aby umożliwić kobietom czerpanie korzyści z pracy zdalnej dzięki umożliwieniu im pracy z domu i zachowania rzeczywistej równowagi między wykonywanymi obowiązkami zawodowymi i obowiązkami opiekuńczymi, poprzez dopilnowanie skutecznego wdrożenia dyrektywy w sprawie równowagi między

życiem zawodowym a prywatnym⁶, aby zagwarantować równiejszy podział obowiązków opiekuńczych w rodzinach, a także poprzez zapewnienie kobietom dostępu do niezbędnych systemów ochrony socjalnej i opieki nad dziećmi; wzywa do oceny wpływu pracy zdalnej, w szczególności na godzin pracy i oddzielenie życia zawodowego od prywatnego oraz pod względem izolacji społecznej i presji psychologicznej;

9. wzywa Radę, w odniesieniu do środków w zakresie zatrudnienia, do odblokowania i przyjęcia dyrektywy w sprawie kobiet w zarządach; apeluje do państw członkowskich o pełną transpozycję i pełne wdrożenie dyrektywy w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zmniejszania różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn w obrębie gospodarki cyfrowej za pomocą ukierunkowanych środków, w tym dzięki wykorzystywaniu funduszy europejskich do finansowania projektów realizowanych przez kobiety w sektorze cyfrowym, propagowaniu minimalnej liczby kobiet naukowców uczestniczących w projektach ICT, szkoleniu działów kadr w kwestiach nieświadomych uprzedzeń objawiających się dyskryminacją ze względu na płeć, by wesprzeć równowagę płci przy rekrutacji, stosowaniu polityki zamówień publicznych lub wytycznych dotyczących zakupu usług ICT od dostawców zapewniających równowagę płci w swoich przedsiębiorstwach i zarządach oraz dzięki ułatwieniu kierowania funduszy europejskich do przedsiębiorstw uwzględniających kryteria równowagi płci;
10. zdecydowanie popiera inicjatywy Komisji na rzecz uświadamiania możliwości, jakie stwarzają technologie cyfrowej, takie jak podejście „bez kobiet nie ma debaty”, Europejski Tydzień Kodowania, koalicje na rzecz umiejętności cyfrowych i zatrudnienia, Europejska Nagroda dla Innowatorek, realizowane w całej Europie inicjatywy #SaferInternet4EU, Nowy europejski program na rzecz umiejętności oraz perspektywy uczenia się przez całe życie;
11. uważa, że sztuczna inteligencja może znacząco przyczynić się do wyeliminowania dyskryminacji ze względu na płeć i ograniczania wyzwań, z którymi mierzą się kobiety, z zamiarem sprzyjania równości płci, pod warunkiem że zostaną opracowane odpowiednie ramy prawne, a świadome i nieświadome uprzedzenia zostaną wyeliminowane oraz pod warunkiem przestrzegania zasad równouprawnienia płci; podkreśla brak różnorodności w zespołach programistów i inżynierów w sektorze AI oraz znaczenie wykorzystywania danych segregowanych według kryterium płci przy opracowywaniu produktów, norm, algorytmów i aplikacji AI; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zadbania o to, by sztuczna inteligencja rozwijała się w sposób zapewniający poszanowanie i propagowanie równości; zachęca odpowiednie podmioty do działania na rzecz zapobiegania uprzedzeniom i stereotypom płciowym i kulturowym, do zapewnienia szkoleń dla pracodawców, pracowników i nauczycieli oraz do sprzyjania udziałowi kobiet, wraz z różnymi zespołami kluczowych podmiotów społecznych, w projektowaniu, opracowywaniu i wdrażaniu algorytmów, uczenia się maszyn, przetwarzania języka naturalnego i aplikacji AI;
12. wzywa Komisję do przedstawienia ram regulacyjnych pozwalających wyeliminować uprzedzenia, nieuzasadnioną dyskryminację i nierówności właściwe dla systemów AI

⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1158 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów oraz uchylająca dyrektywę Rady 2010/18/UE, Dz.U. L 188 z 12.7.2019, s. 79.

wysokiego ryzyka, łącznie z systemami biometrycznymi; apeluje o większą różnorodność poprzez stosowanie podejścia intersekcyjnego i równowagi płci wśród projektantów AI oraz o dostateczne i specjalistyczne szkolenia dla projektantów AI z zakresu przejrzystości, dyskryminacji, stereotypów płciowych oraz uprzedzeń rasowych, etnicznych i kulturowych;

13. wyraża zaniepokojenie faktem, że różnice w umiejętnościach cyfrowych między kobietami a mężczyznami stawiają kobiety w niekorzystnej sytuacji na wschodzących rynkach cyfrowych; podkreśla, że istotne jest wzmocnienie pozycji konsumentów, a zwłaszcza konsumentek, dzięki nauczaniu podstawowych umiejętności w zakresie ICT i organizowaniu kampanii uświadamiających, aby umożliwić im czerpanie pełni korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;
14. podkreśla, że strukturalne uprzedzenia płciowe obecne w środowisku akademickim, naukowym i biznesowym w sektorach cyfrowych spowalniają rozwój karier kobiet, ograniczają ich możliwości zawodowe oraz skutkują niedostateczną reprezentacją kobiet w gospodarce cyfrowej; wzywa Komisję do zadbania o przeciwdziałanie w jak najszerszym zakresie tym uprzedzeniom na etapie przyznawania finansowania, przyjmowania wniosków i podejmowania decyzji poprzez odpowiednie kształtowanie zasad rządzących tymi procedurami, a ponadto wzywa Komisję do przyznawania większych środków naukowczynom, badaczkom i przedsiębiorczyniom;
15. podkreśla, że wysoki poziom kompetencji STEM ma kluczowe znaczenie dla innowacji w najnowocześniejszych obszarach ICT, takich jak AI lub cyberbezpieczeństwo, w związku z czym będzie coraz ważniejszy dla przyszłej konkurencyjności Unii Europejskiej na światowych rynkach;
16. apeluje o poświęcenie szczególnej uwagi potrzebom kobiet i dziewcząt będących ofiarami napastowania oraz wzrostowi cyberprzestępstw i cyberprzemocy wobec kobiet w świecie cyfrowym, które w rezultacie powstrzymują kobiety, dziewczęta i członków mniejszości od aktywnego udziału w rynkach cyfrowych, a także wzywa do poruszenia tych kwestii we wniosku Komisji dotyczącym aktu prawnego o usługach cyfrowych (COM(2020)0825); wzywa do organizowania kampanii uświadamiających i informowania kobiet o sposobach ochrony przed zagrożeniami online w celu walki z przemocą ze względu na płeć i ze stereotypami płciowymi; wzywa Komisję i państwa członkowskie do opracowania narzędzi szkoleniowych dla sektora usług cyfrowych i dla branży AI, do uznania prawa pracowników do bycia offline oraz do ścisłej współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego działającymi na rzecz kobiet oraz do angażowania ich, by lepiej reagować na problemy napotymane przez kobiety i dziewczęta w codziennym życiu oraz próbować je przezwyciężyć przy opracowywaniu i wdrażaniu polityki konsumenckiej i publicznej polityki technologicznej, ze szczególnym uwzględnieniem słabszych grup społecznych, takich jak kobiety i dziewczęta pochodzące z mniejszości;
17. wzywa Komisję do lepszego ukierunkowania i wykorzystania agendy cyfrowej i strategii jednolitego rynku cyfrowego, by zająć się poważnym zróżnicowaniem sytuacji kobiet i mężczyzn w sektorze ICT oraz by wesprzeć pełną integrację kobiet w tym sektorze, zwłaszcza w odniesieniu do zawodów technicznych i w branży telekomunikacyjnej, a także do propagowania kształcenia i szkolenia kobiet i dziewcząt w dziedzinie ICT i w innych przedmiotach STEM;

18. uważa, że w celu osiągnięcia równouprawnienia płci w ramach opracowywania, produkcji, wprowadzania do obrotu i wykorzystywania usług cyfrowych oraz produktów konsumpcyjnych, aplikacji i platform internetowych opartych na AI należy zapewnić kompleksową edukację w szkołach i miejscach pracy ukierunkowaną na rozpoznawanie i eliminowanie uprzedzeń związanych z płcią we własnym zachowaniu oraz w ramach wykonywanej pracy;
19. wzywa Komisję i państwa członkowskie do dostrzeżenia problemu nękania kobiet prowadzących działalność gospodarczą na własny rachunek, którego doświadczają one w internecie, oraz do podjęcia działań w celu rozwiązania tego problemu.

INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ OPINIODAWCZĄ

Data przyjęcia	25.3.2021
Wynik głosowania końcowego	+: 28 -: 2 0: 4
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Simona Baldassarre, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Annika Bruna, Margarita de la Pisa Carrión, Rosa Estaràs Ferragut, Frances Fitzgerald, Cindy Franssen, Helène Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Karen Melchior, Andželika Anna Możdżanowska, Maria Noichl, Sandra Pereira, Pina Picierno, Sirpa Pietikäinen, Samira Rafaela, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Eugenia Rodríguez Palop, María Soraya Rodríguez Ramos, Christine Schneider, Sylwia Spurek, Jessica Stegrud, Isabella Tovaglieri, Ernest Urtasun, Hilde Vautmans, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Marco Zullo
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Aušra Maldeikienė, Irène Tolleret

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

28	+
ECR	Andželika Anna Mozdzanowska
PPE	Rosa Estaràs Ferragut, Frances Fitzgerald, Cindy Franssen, Arba Kokalari, Aušra Maldeikienė, Sirpa Pietikäinen, Christine Schneider, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska
Renew	Karen Melchior, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Irène Tolleret, Hilde Vautmans, Marco Zullo
S&D	Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Heléne Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Maria Noichl, Pina Picierno, Evelyn Regner
The Left	Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Ernest Urtasun

2	-
ID	Simona Baldassarre, Isabella Tovaglieri

4	0
ECR	Jessica Stegrud, Margarita de la Pisa Carrión
ID	Annika Bruna
The Left	Sandra Pereira

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się